

MOŽNOSTI OCHRANY OSOBY V ČESKÉM TRESTNÍM ŘÍZENÍ

MAREK FRYŠTÁK, EVA ŽATECKÁ

Masarykova univerzita, Právnická fakulta, Česká republika

Abstract in original language

Uvedený příspěvek pojednává o možnostech ochrany jednotlivce v českém trestním řízení s hlubším zamyšlením nad tím, zda jsou tyto dostačující a efektivní k naplnění jejich účelu, tj. k poskytnutí adekvátní ochrany jednotlivci. Blíže jsou rozebrány možnosti této ochrany upravené v § 55 odst. 2 TŘ (utajení totožnosti svědka), v zákonu o zvláštní ochraně svědka a v § 50 zákona o policii (institut krátkodobé ochrany).

Key words in original language

ochrana jednotlivce, utajení totožnosti svědka, zákon o zvláštní ochraně svědka, krátkodobá ochrana

Abstract

This article focuses on possibilities of individual protection in criminal proceedings, it brings into question whether these possibilities are sufficient and effective enough to fulfill the purpose, namely to provide adequate protection to individuals. The possibilities of protection regulated in § 55 par. 2 of the Rules of Criminal Procedure (anonymity of witness), the Law on Special Witness Protection and § 50 of the Police Act (short-term protection) has been closely analyzed.

Key words

individual protection, anonymity of witness, law on special witness protection, short-term protection

Úvodem

Trestní řízení je prioritně zaměřeno na osobu obviněného, ovšem v trestním řízení jsou často řešeny i zájmy dalších osob na něm zúčastněných. Jedná se zejména o osoby poškozených a svědků, neboť tyto jsou často jedinými zdroji důkazů proti osobě, proti níž se řízení vede a i jejich ochrana má být zaručena. Častokrát se totiž dostávají do nebezpečí ohrožení života a zdraví a je na ně vyvíjen nátlak, aby změnily svoji výpověď, či vůbec nevyprávěly. Z tohoto důvodu si zaslouží ochranu a musí jim být státem vytvořeny podmínky, které jejich ochranu zaručí a tím mimo jiné přispějí i k účelu trestního řízení, jímž je zjistit stav bez důvodných pochybností. V našem příspěvku zrevidujeme možnosti ochrany osob v trestním řízení,

zejména tedy svědků, neboť tyto osoby jsou nezbytné a někdy klíčové pro celé trestní řízení, a nastíníme možná úskalí této právní úpravy.

Institut tzv. utajeného svědka

Tento institut byl do zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, dále jen TR, zaveden jeho novelou provedenou zákonem č. 292/1993 Sb., s účinností od 1. 1. 1994. V současnosti je ustanovení dotýkající se možnosti utajení podoby svědka uvedeno v § 55 odst. 2 TR. V případě, kdy nasvědčují zjištěné okolnosti tomu, že svědku nebo osobě jemu blízké v souvislosti s podáním svědectví zřejmě hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí porušení jejich základních práv, a nelze v tuto chvíli ochranu svědka spolehlivě zajistit jiným způsobem, musí orgán činný v trestním řízení učinit opatření k utajení totožnosti i podoby svědka. V tomto případě se jméno a příjmení a jeho další osobní údaje do protokolu o svědecké výpovědi či podání vysvětlení nezapisují, ale vedou se odděleně od trestního spisu. S těmito údaji se mohou seznamovat jen orgány činné v trestním řízení v dané věci. Svědek se poučí o právu požádat o utajení své podoby a podepsat protokol smyšleným jménem a příjmením, pod kterým je pak veden. Je-li třeba zajistit ochranu těchto osob, orgán činný v trestním řízení učiní bezodkladně všechna potřebná opatření. Zvláštní způsob ochrany svědků a osob jim blízkých stanoví zvláštní zákon, o této možnosti bude pojednáno dále. Pominou-li důvody pro utajení podoby svědka a oddělené vedení osobních údajů svědka, orgán, který v té době vede trestní řízení, zruší stupeň utajení těchto informací, připojí uvedené údaje k trestnímu spisu a podoba svědka ani údaje o jeho totožnosti se nadále neutajují. Tato možnost se však netýká utajování totožnosti a podob osob uvedených v § 102a TR. Mezi tyto osoby patří osoby, jež jsou služebně činné v policejním orgánu nebo jsou policisty jiného státu, a byly použity v trestním řízení jako agenti anebo prováděli předstíraný převod, nebo se bezprostředně podíleli na použití agenta nebo provedení předstíraného převodu. Pak jsou i tyto osoby vyslýchány jako utajení svědci. Pouze v případě, kdy by jim v důsledku výsledku neohrozila újma na životě, zdraví nebo další služební činnosti, anebo jejich výslech bez utajení neohrozil život nebo zdraví osoby jim blízkých, lze provést jejich výslech jako svědků bez utajení totožnosti nebo podoby. Tato možnost je však přípustná pouze na návrh státního zástupce na základě vyjádření příslušného ředitele bezpečnostního sboru.¹

Může též nastat situace, kdy se svědek dožaduje možnosti utajení jeho osoby, ovšem policejní orgán neshledá, že tu jsou důvody opravňující využití tohoto institutu. Pokud by k tomuto došlo, musí policejní orgán předložit věc k posouzení státnímu zástupci, aby přezkoumal správnost jeho postupu. Nehrozí-li nebezpečí z prodlení, odloží výslech svědka do doby, než státní zástupce přijme opatření. V opačném případě svědka vyslechně a

¹ Blíže srovnej § 102a TR.

do přijetí opatření státního zástupce s protokolem nakládá tak, aby totožnost svědka zůstala utajena². Ovšem tato varianta může znamenat pro svědka obavu v důvěru policejních orgánů a nemusí vždy vypovídat pravdivě.

Dřívější právní úprava institutu utajeného svědka byla pozměněna nálezem Ústavního soudu České republiky, který zrušil původní znění ustanovení § 55 odst. 2 TR³ v souvislosti s právem obviněného na obhajobu a spravedlivý proces. Díky skutečnosti, že je osoba vyslýchána jako utajený svědek, dochází totiž k zásahu do tohoto práva. Můžeme zmínit např. to, že svědkovi nelze klást přímo otázky atd. Ovšem toto bylo zákonodárcem vyřešeno vložением slovního spojení „nelze-li ochranu svědka spolehlivě zajistit jiným způsobem“, čímž je vyjádřena minimalizace zásahů do práva na obhajobu obviněného.⁴

Co se potom týká samotného průběhu výslechu svědka v hlavním líčení, tak se pro něj použije mimo jiné ustanovení § 209 TR, jenž stanoví, že „předseda senátu dbá o to, aby svědek ještě nevyslechnutý nebyl přítomen při výslechu obžalovaného a jiných svědků. Je-li obava, že svědek v přítomnosti obžalovaného nevypoví pravdu, případně jde-li o svědka, jemuž nebo osobě jemu blízké z podaného svědectví hrozí újma na zdraví, smrt nebo jiné vážné nebezpečí, předseda senátu učiní opatření vhodné k zajištění bezpečnosti nebo utajení totožnosti svědka, případně vykáže obžalovaného po dobu výslechu takového svědka z jednací síně. Po návratu do jednací síně však musí být obžalovaný seznámen s obsahem výpovědi svědka, může se k ní vyjádřit, a aniž by se se svědkem setkal, může mu prostřednictvím předsedy senátu klást otázky. Jde-li o svědka, jehož totožnost má zůstat utajena (viz § 55 odst. 2 TR), učiní předseda senátu opatření, která znemožňují zjistit skutečnou totožnost svědka. Byl-li v hlavním líčení vyslechnut svědek, jehož totožnost byla utajena dle § 55 odst. 2 TR, učiní soud i bez návrhu všechny potřebné úkony k ověření jeho věrohodnosti. Právě tato úprava vychází z nálezu Ústavního soudu České republiky a opět je projevem minimalizace zásahu do práva obviněného na obhajobu a na spravedlivý proces.

² Blíže srovnej § 101a TR.

³ Prvotní znění dle novely č. 292/1993 Sb. § 55 odst. 2 TR bylo: „Hrozí-li svědku nebo osobě jemu blízké v souvislosti s podáním svědectví zjevně újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí, jméno a příjmení svědka a jeho další osobní údaje se do protokolu nezapisují, ale vedou se odděleně od trestního spisu a mohou se s nimi seznamovat jen orgány činné v trestním řízení. Svědek se poučí o právu podepsat protokol o výslechu smyšleným jménem a příjmením, pod kterým je pak veden. Pominou-li důvody pro oddělené vedení osobních údajů svědka, připojí se tyto údaje k trestnímu spisu.“

⁴ K této problematice srovnej např. Marini, M. Utajený svědek a zvláštní ochrana svědka. Praha: Linde Praha, a.s., 2008, 136 s.

Zvláštní ochrana svědka a dalších osob

Zvláštní ochrana svědka je upravena zákonem č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením, ve znění pozdějších předpisů, dále jen zákon o zvláštní ochraně svědka, s účinností od 1. 7. 2001. Na základě uvedeného zákona je poskytována zvláštní ochrana a pomoc svědkovi a dalším osobám, kterým v souvislosti s trestním řízením zřejmě hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí v případě, nelze-li jejich bezpečnost zajistit jiným způsobem.⁵

Zvláštní ochranu a pomoc lze poskytnout i na žádost příslušného orgánu cizího státu, který rozhoduje o obdobné ochraně osoby podle práva cizího státu, nebo na žádost mezinárodního soudu nebo tribunálu ustanoveného na základě vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejíž ratifikaci dal Parlament souhlas a kterou je Česká republika vázána, nebo na základě rozhodnutí mezinárodní organizace, jíž je Česká republika členem.

Zákon rozlišuje mezi osobou ohroženou a chráněnou. Ohroženou osobou je ta osoba, která podala nebo má podat vysvětlení, svědeckou výpověď nebo vypovídala či má vypovídat jako obviněný anebo jinak pomáhala nebo má pomoci podle ustanovení TR k dosažení účelu trestního řízení,⁶ nebo je znalcem nebo tlumočnickem anebo obhájcem, pokud obviněný, kterého jako obhájce zastupuje, vypovídal nebo má vypovídat, aby pomohl k dosažení účelu trestního řízení, anebo je osobou blízkou těmto osobám. Chráněnou osobou je ohrožená osoba, které je poskytována zvláštní pomoc a ochrana.

Zvláštní ochrana a pomoc je soubor opatření spočívající ve třech okruzích na sebe navazujících opatření. Prvním z nich je osobní ochrana založená na nepřetržité nebo periodické přítomnosti policistů nebo příslušníků vězeňské služby v bezprostřední blízkosti chráněné osoby, jejího obydlí nebo v nepřetržitém či periodickém sledování chráněné osoby a prostředí, kde se zdržuje. Druhé opatření spočívá v přestěhování chráněné osoby včetně příslušníků její domácnosti a pomoci chráněné osoby za účelem jejího sociálního začlenění v novém prostředí s cílem zamezit nezákonnému nátlaku na ohrožené osoby utajením jejího pobytu. Třetí opatření představuje zastírání skutečné totožnosti chráněné osoby spočívající ve vytvoření legendy o jiné osobní existenci a v zavedení osobních údajů vyplývajících z této legendy do informačních systémů.

Otázkou k samotnému zamyšlení je praktická realizovatelnost těchto opatření a to zejména ve vztahu k přestěhování chráněné osoby a jeho domácnosti a zastírání jejich skutečné totožnosti. Je zřejmé, že Česká

⁵ Tímto jiným způsobem je myšlen např. postup dle § 55 odst. 2 TR nebo realizace obecného úkolu Policie České republiky spočívající v zajištění bezpečnosti osob.

⁶ Účelem trestního řízení je dle § 1 TR primárně to, aby byly zjištěny trestné činy a jejich pachatelé spravedlivě potrestáni.

republika je velmi malá na to, aby zde mohlo dojít k realizaci uvedených opatření. Jestliže vyvstane nezbytnost přestěhování chráněné osoby a jeho domácnosti, bude to do zahraničí. Zde může být kamenem úrazu jazyková znalost těchto osob a vůbec jejich schopnost začlenit se do nového, pro ně absolutně neznámého a cizího, prostředí. Pokud dojde k zastírání skutečné totožnosti uvedených osob, bude důležité, zda jsou tyto schopny „odstříhnout“ se od stávajícího osobního a profesního života a udělat za ním pomyslnou tlustou čáru. Je zákonité, že realizace obou těchto opatření klade na dotčené osoby nepředstavitelné psychické nároky. Přestože orgány provádějící zvláštní ochranu těchto osob jsou připraveny jim poskytnout všestrannou pomoc, tak úspěšnost provedených opatření zde skutečně závisí jen a pouze na těchto osobách a na jejich schopnosti vyrovnat se s novou realitou.

Zvláštní ochranu a pomoc na základě zmiňovaného zákona poskytuje Policie České republiky a Vězeňská služba České republiky výkonem uvedených opatření a v té souvislosti samozřejmě prověřuje dodržování podmínek poskytování zvláštní ochrany a pomoci ze strany chráněných osob.

Zvláštní ochranu a pomoc lze poskytnout pouze za podmínek, jestliže ohrožená osoba souhlasí se způsobem a podmínkami poskytování zvláštní ochrany a pomoci včetně zpracovávání a využívání jejích osobních údajů a ministr vnitra schválí návrh Policie České republiky, soudce nebo státního zástupce, aby zvláštní ochrana a pomoc byly ohrožené osobě poskytovány. Soudce nebo státní zástupce podávají takový návrh prostřednictvím ministra spravedlnosti.

Hrozí-li ohrožené osobě nebezpečí bezprostředně, Policie České republiky se souhlasem policejního prezidenta, a vykonává-li ohrožená osoba vazbu nebo trest odnětí svobody, Vězeňská služba České republiky se souhlasem generálního ředitele vězeňské služby, poskytne zvláštní ochranu a pomoc ještě před tím, než ministr vnitra návrh na poskytnutí zvláštní ochrany a pomoci schválí. V těchto případech lze zvláštní ochranu a pomoc dočasně poskytovat i bez souhlasu ohrožené osoby, jestliže přechodně zhoršený zdravotní stav neumožňuje takové osobě souhlas dát.

Je-li ohroženou nebo chráněnou osobou osoba nezletilá nebo osoba, která byla rozhodnutím soudu zbavena způsobilosti k právním úkonům nebo jejíž způsobilost k právním úkonům byla rozhodnutím soudu omezena, souhlas dává její zákonný zástupce.

Chráněná osoba je povinna dodržovat podmínky poskytování zvláštní ochrany a pomoci, řídit se pokyny příslušníků Policie České republiky a příslušníků Vězeňské služby České republiky, informovat je bezodkladně o všech nových skutečnostech a změnách, které mohou být významné pro jejich podle zákona o zvláštní ochraně svědka. Poskytování zvláštní ochrany a pomoci se musí ukončit, jestliže chráněná osoba vezme písemně zpět svůj

souhlas. Naopak ministr vnitra na návrh Policie České republiky rozhodne o ukončení zvláštní ochrany a pomoci, jestliže nebezpečí, které chráněné osobě hrozilo, pominulo.

Rovněž může rozhodnout o ukončení zvláštní ochrany a pomoci, jestliže chráněná osoba odmítla pomáhat dle ustanovení TR k dosažení účelu trestního řízení, v jehož souvislosti byla zvláštní ochrana a pomoc poskytována, nebo se v době, po kterou jí je poskytována zvláštní ochrana a pomoc, dopustila jednání odůvodňujícího její trestní stíhání pro úmyslný trestný čin, nebo neplní povinnosti chráněné osoby, anebo poruší povinnost zachovávat tajnost utajovaných informací.

Krátkodobá ochrana osoby

Poslední možností ochrany, kterou lze osobě v rámci trestního řízení poskytnout je institut tzv. krátkodobé ochrany osoby. Ten byl do české právní úpravy nově zaveden ustanovením § 50 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, dále jen zákon o policii, s účinností od 1. 1. 2009. K zajištění jednotného postupu Policie České republiky při poskytování krátkodobé ochrany osoby byl vydán závazný pokyn policejního prezidenta č. 203 ze dne 31. 12. 2008, kterým se stanoví postup při poskytování krátkodobé ochrany útvary Policie České republiky, dále jen IAŘ.

Krátkodobou ochranou se dle § 50 zákona o policii rozumí opatření zahrnující fyzickou ochranu, dočasnou změnu pobytu osoby, použití zabezpečovací techniky nebo poradensko-preventivní činnost. Zákon o policii žádným způsobem nevymezuje, co je myšleno fyzickou ochranou, dočasnou změnou pobytu nebo poradensko-preventivní činností. Tyto pojmy jsou blíže vysvětleny ve zmiňovaném IAŘ. Fyzickou ochranou je ochrana bezpečnosti osoby zajištěním přítomnosti policisty v místech, kde existuje závažné riziko osobě, které je poskytnuta krátkodobá ochrana nebo odvracení bezprostředně hrozícího útoku na život nebo na zdraví osoby. Dočasná změna pobytu osoby spočívá v přemístění osoby, které je poskytnuta krátkodobá ochrana, na místo, které bylo Policie České republiky vyhodnoceno jako místo bezpečné z hlediska hrozícího nebezpečí nebo místo, které je pod její kontrolou. Poradensko-preventivní činností je souhrn opatření a doporučení směřujících k odvracení rizika hrozícího osobě. Co se týče pojmu zabezpečovací technika, tak tato je podpůrným operativně pátracím prostředek blíže upraveným v § 76 zákona o policii.⁷

⁷ Zabezpečovací technikou se rozumí technické prostředky, zařízení a jejich soubory používané za účelem předcházení nebo odstranění ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti. Může tím být tedy cokoli, co může splnit tento účel.

Krátkodobá ochrana osoby se bude aplikovat v případech, kdy osobě zřejmě hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí, tj. z objektivních důvodů potřebuje ochranu, ale nesplňuje přísné podmínky pro zahrnutí ohrožené osoby do programu zvláštní ochrany svědka podle zákona o zvláštní ochraně svědka nebo nelze na ni aplikovat jiná ustanovení zákona o policii. Tím je myšleno, že u této osoby nejsou splněny podmínky zajišťování bezpečnosti dle § 49 odst. 1 zákona o policii⁸ anebo podmínky ochrany osoby pověřené výkonem rozhodnutí dle § 21 zákona o policii.⁹ Krátkodobá ochrana nebude poskytována pouze shora zmiňované osobě, ale v odůvodněných případech i osobám blízkým této osobě.¹⁰ Smyslem krátkodobé ochrany svědka je totiž eliminovat potencionální hrozbu, která této osobě či těmto osobám hrozí.

Konkrétní bezpečnostní situaci vždy posuzuje Policie České republiky, respektive Služba kriminální policie a vyšetřování příslušného krajského ředitelství nebo útvar pro odhalování organizovaného zločinu služba kriminální policie a vyšetřování¹¹ a tyto rozhodnou, zda jsou splněny podmínky pro její poskytnutí. Dle IAŘ se krátkodobá ochrana poskytuje na dobu 60 kalendářních dnů a lze ji opakovaně prodloužit. Jinak platí, že na poskytnutí krátkodobé ochrany osoby není právní nárok. Podmínkou k realizaci krátkodobé ochrany osoby je souhlas ohrožené osoby či osoby blízké.¹² Není-li souhlas získán, není možno ochranu provést.

⁸ Uvedené ustanovení zákona hovoří o tom, že Policie České republiky zajišťuje v rámci plnění svých úkolů bezpečnost ústavních činitelů České republiky, stanoví-li tak vláda a osob chráněných při jejich pobytu na území České republiky podle mezinárodních smluv. Ústavní činitele, jejichž bezpečnost Policie České republiky zajišťuje, určila vláda ve svém nařízení č. 468/2008 Sb., o zajišťování bezpečnosti určených ústavních činitelů. Mezi tyto ústavní činitele patří prezident republiky a to i po skončení výkonu jeho funkce, předseda Poslanecké sněmovny a předseda Senátu Parlamentu České republiky, předseda vlády, ministr zahraničních věcí, ministr vnitra, ministr spravedlnosti a místopředseda vlády pro evropské záležitosti.

⁹ Policie České republiky poskytne časově omezenou ochranu osobě pověřené výkonem rozhodnutí za podmínky, že tato osoba nemůže provést výkon rozhodnutí z důvodu ohrožení svého života nebo zdraví a o poskytnutí této ochrany písemně požádá. Na základě tohoto ustanovení zákona Policie České republiky taktéž poskytne součinnost exekutorovi při exekuční činnosti a ochranu při provádění exekuce. Exekutor taktéž musí o tuto ochranu a součinnost Policii České republiky požádat a to pokud možno písemně. Zajímavé je to, že uvedená součinnost a ochrana je exekutorovi poskytována bezplatně a to pouze v případě, že si exekutor nemohl zajistit svou ochranu jinak. Pokud Policie České republiky zjistí, že tak mohl učinit, může jej požádat o úhradu vynaložených nákladů.

¹⁰ Těmto osobám lze poskytnout tuto ochranu i bez konkrétní hrozby.

¹¹ Uvedený útvar posuzuje možnost krátkodobé ochrany osoby v případě, že by chráněnou měl být státní zástupce nebo soudce.

¹² Pokud tato osoba není k udělení souhlasu způsobilá, nutno získat souhlas od jejího zákonného zástupce.

Poskytnutou krátkodobou ochranu osoby pak realizuje útvar nebo organizační články Policie České republiky podřízené řediteli krajského ředitelství nebo Útvar pro ochranu ústavních činitelů ochranné služby.

V případě bezprostředně hrozícího útoku na život nebo zdraví osoby je poskytnuta této osobě fyzická ochrana a to ještě předtím, než je rozhodnuto o krátkodobé ochraně této osoby. Pro realizaci předběžné ochrany podmínka shora uvedeného souhlasu neplatí.

Závěr

V rámci našeho příspěvku jsme se chtěli hlouběji zamyslet nad tím, jaké možnosti nabízí stávající právní úprava osobám, které jsou v rámci trestního řízení ochotny spolupracovat s orgány činnými v trestním řízení na dosažení jeho účelu a to i s vědomím toho, že právě díky uvedené spolupráci může dojít, nebo i došlo, k ohrožení jejich vlastního života a zdraví, případně života a zdraví jim blízkých osob. Taková osoba se potom zákonitě ptá, co jí bude za uvedenou spolupráci nabídnuto. Je třeba si uvědomit, že tento dotaz primárně směřuje k tomu, jaká ochrana jí bude poskytnuta, aby se zamezilo shora uvedenému.

Sumarizujme si nyní stručně výše pospané instituty. Utajení totožnosti a podoby dle § 55 odst. 2 TŘ se týká pouze osoby svědka, respektive dle § 102a TŘ policisty, a poskytuje těmto osobám určitou „relativní“ formu ochrany pouze v rámci trestního řízení s tím, že orgán činný v trestním řízení může vždy totožnost a podobu této osoby odtajnit, dojde-li k závěru, že uvedená osobě žádné nebezpečí nehrozí, což se v praxi stává. Negativní následek tohoto zákonného postupu může být dvojitý. Pokud je totiž tato osoba nadále subjektivně přesvědčena, že ona či osoby jí blízké jsou stále ohroženy na životě a zdraví, nebo jim hrozí jiné vážné nebezpečí, odmítne bez důvodu vypovídat, a to i s rizikem uložení pořádkové pokuty dle § 66 TŘ. Případně vypovídá lživě s vědomím toho, že jí hrozí postih pro trestný čin křivé výpovědi dle § 346 TZ.¹³

Zákon o zvláštní ochraně svědka obsahuje propracovaný systém jednotlivých, na sebe navazujících, opatření, které však kladou zejména ve vztahu k přestěhování chráněné osoby a jeho domácnosti a zastírání jejich skutečné totožnosti velké nároky na dotčené osoby. Úspěch jejich realizace tedy v podstatné míře závisí právě na těchto osobách. Mnohdy se totiž tyto osoby v režimu ochrany necítí svobodny a odvolávají svůj souhlas k tomu, aby v něm byly zařazeny.¹⁴

¹³ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴ Je třeba si uvědomit že fyzická ochrana osoby, jejího obydlí či případně bezprostřední sledování této osoby, je skutečně citelným zásahem do jejího standardního způsobu života.

Smyslem krátkodobé ochrany osoby dle § 50 zákona o policii, jak je již zřejmé ze samotného názvu tohoto institutu, je její krátkodobost, která by měla směřovat k řešení okamžité vzniklé situace týkající se dotčených osob a eliminovat případné nebezpečí, které jim hrozí.

Můžeme konstatovat, že ve svém souhrnu má naše právní úprava relativně dobře propracovaný systém navazujících opatření směřujících k ochraně osob ochotných spolupracovat s orgány činnými v trestním řízení. Jeho určitým úskalím je ale bohužel to, že je zákonitě zaměřen zejména na dobu probíhajícího trestního řízení. Ve vztahu nejen k ochraně po skočení trestního řízení, respektive poté, co pachatel trestného činu vykoná uložený trest, je sice možnost v rámci ochrany přestěhovat tyto osoby nebo zastírat jejich skutečnou totožnost, případně kombinovat obojí, ale s ohledem na výše uvedené intenzivně vnímáme problémy, které praktická realizace těchto opatření může přinést a přináší. Jedná se však o problémy, které nemůže odstranit právní úprava, ale jejich řešení může napomoci intenzivní spolupráce orgánů činných v trestním řízení s těmito osobami, zejména na bázi poradenské-psychologické činnosti.

Literature:

- Marini, M. Utajený svědek a zvláštní ochrana svědka. Praha: Linde Praha, a.s., 2008, ISBN - 978-80-7201-732-4
- Šámal, P. a kol. Trestní řád. Komentář. I. díl. 6. vydání. Praha: C.H.BECK, 2008, ISBN - 978-80-7400-043-0
- Šámal, P. a kol.: Trestní řád. Komentář. II. díl. 6. vydání. Praha: C.H.BECK, 2008, ISBN - 978-80-7400-043-0
- Škoda J., Vavera F., Šmerda R. Zákon o policii s komentářem. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, ISBN – 978-80-7380-160-1
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

- Závazný pokyn policejního prezidenta č. 203 ze dne 31. 12. 2008, kterým se stanoví postup při poskytování krátkodobé ochrany útvary Policie České republiky

Contact – email

Marek.Frystak@law.muni.cz - Eva.Zatecka@law.muni.cz